

Härnösands maritima kulturarv

Miljön kring havet har historiskt varit Härnösands pulsåder långt innan staden grundades år 1585. Fornlämningar från stenålderns har påträffats vid Södra Sundet som berättar om den stora sjöleden som gick genom sundet och handelsplatsen, Hernösund, nämns redan år 1374.

I ett historiskt perspektiv finns havet med som en betydelsefull och viktig faktor i hela stadens utveckling. Kontakten med omvärlden har under århundraden i hög grad varit beroende av vattenvägarna och sjötrafiken och omedelbart efter stadens tillkomst framträdde Härnösand som en sjöstad av betydelse.

Den dominerade näringen i området, trävaruindustrin, har anor ända från denna tid och ett av världens ledande trävarudistrikt hette "Härnösands Trävarudistrikt" men kallades Ådalen. Under åren byggdes i Härnösand över 320 olika slags fartyg för att förse, främst Europa och kontinenten med sågade trävaror.

År 1867 gick Fregattskeppet FÖRENINGEN av stapeln i Härnösand, Sveriges största fartyg som dittills utgått från ett svenskt varv. Foto: LM.

Härnösand räknades i långa tider till de främsta sjöfartsstäderna i Sverige och blev stapelstad år 1765 och på 1790-talet tillkom även ett sjömanshus. När fartygsbyggerna blev större och handelsresorna längre behövdes kunnigt sjöfolk av olika slag och år 1841 inrättades en Navigationsskola i staden.

Marinen har under århundraden nyttjat de fina förutsättningar Härnösand har i form av sitt fördelaktiga inlopp och sina djupa skyddande hamnlägen och redan i början på 1600-talet byggdes krigsskepp för Kronans räkning i staden. Vid sekelskiftet 1800 / 1900 stod industriområdet på sin höjdpunkt och planer påbörjades av ett Norrländskt kustförsvar med Härnösand som centrum. Kustförsvaret kom under åren att ha namn som KA4, KA5 och Norrlandskustens Marinkommando.

Kustbevakningen Region Nord har sitt huvudkontor och regionledning i Härnösand och har ett samlat ansvar för verksamheten från Luleå i norr till Gävle i söder.

Sjöutbildning har, som sagts, en lång tradition i Härnösand och sträcker sig ända från år 1841 då en Navigationsskola inrättades. Idag finns ett Sjöfartsprogram med riksrekrytering och med eget skolfartyg.

2009 06 04
Hans E Bergman